

*Novi tekst
v2. t. 6*

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE**

**NACRT
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ŽELJEZNICI
S NACRTOM KONAČNOG PRIJEDLOGA**

Zagreb, svibanj 2009. g.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŽELJEZNICI

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o željeznici sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 41/01 -pročišćeni tekst i 55/01 - ispravak).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŽELJEZNICI, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakonom o željeznici („Narodne novine“ br. 123/03 i 30/04 i 79/07) kojeg je donio Hrvatski sabor 2003. godine na svojoj 34. izvanrednoj sjednici, a koji se počeo primjenjivati 1. siječnja 2006. godine, učinjeni su prvi koraci na putu usklađivanja postojećeg zakonodavnog i institucionalnog okvira s onim u Europskoj uniji, te usklađivanje organizacijske strukture željeznica sa smjernicama Europske unije, a kojim se željeznički promet nastoji učiniti sposobnim za brže i efikasnije udovoljavanje zahtjevima europskog tržišta u području željeznica.

U okviru pretpristupnih aktivnosti Republike Hrvatske za ulazak u punopravno članstvo Europske unije, a u cilju ispunjenja dodatnih mjerila za okončanje pregovora u pregovaračkom poglavlju 14. Prometna politika, sukladno naknadnim sugestijama predstavnika Europske komisije, ocijenjeno je potrebnim redefinirati ili dodatno pojašniti neke od već ranije ugrađenih pravnih instituta, te izvršiti dodatna usklađenja odredbi s odredbama sekundarnih pravnih propisa Europske unije.

U tom smislu su na području dosadašnjeg pravnog uređenja, dodatno precizirani, izmijenjeni odnosno, dopunjeni neki pravni instituti, te jasnije i cjelovitije izvršena implementacija direktiva EU kojima se uređuje pitanje željeznica, a koje su implementirane u važeći Zakon o željeznici, kao što je 1.- Direktive 2001/12/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26 veljače 2001. godine, kojom se mijenja Direktiva Vijeća br. 91/440/ EEC o razvoju željeznica Zajednice i Direktive 2001/14/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2001. godine o raspodjeli kapaciteta željezničke infrastrukture i nametanju pristojbi za uporabu željezničke infrastrukture.

Pored navedenog, s obzirom da je donijet novi Zakon o koncesijama i u tom dijelu je bilo nužno izvršiti usklađenja i dopunu postojećeg Zakona s odredbama Zakona o koncesijama.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o željeznici

- neovisnost osnovnih funkcija upravitelja infrastrukture od željezničkih prijevozničkih djelatnosti implementiranjem odgovarajućih odredbi Direktiva EU, posebno Direktive Vijeća br. 91/440/ EEC o razvoju željeznica Zajednice i Direktive 2001/14/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2001. godine o

raspodjeli kapaciteta željezničke infrastrukture i nametanju pristojbi za uporabu željezničke infrastrukture.

- Usklađivanje pojmova upotrijebljenih u Zakonu s pojmovima Zakona o sigurnosti u željezničkom prometu
- usklađivanje instituta davanja koncesija s Zakonom o koncesijama
- usklađivanje odredbi Zakona s Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja i Uredbe Vijeća EEZ-a br. 1131/69 i Odluke o objavljivanju pravila o potpori u prometu („Narodne novine“ br 12/08). u dijelu koji se odnosi na usluge od općeg gospodarskog interesa u željezničkom prometu

Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o željeznici

Donošenjem ovog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o željeznici redefinirati će se i dodatno uskladiti odredbe važećeg Zakona s sekundarnim propisima Europske unije, a prema sugestijama Europske komisije, prije svega kroz veću neovisnost Upravitelja infrastrukture i njegovih osnovnih funkcija od ostalih željezničkih prijevoznčkih djelatnosti čime se doprinosi otvorenijem i nediskriminirajućem pristupu tržištu željezničkih usluga.

Isto tako, izmjenama i dopunama Zakona izvršit će se dodatno usklađivanje odredbi o koncesijama za gradnju i upravljanje željezničkom infrastrukturom s odredbama novog Zakona o koncesijama, a kojima se cjelovito uređuje predmetna materija, te urediti pitanje usluga od općeg gospodarskog interesa usklađivanjem sa odgovarajućim odredbama propisa kojima se uređuje pitanje potpora .

Na kraju, ovim će se Zakonom u svrhu olakšane primjene i jednoobraznosti uskladiti određeni pojmovi propisani Zakonom o željeznici s pojmovnim određenjima istog značenja iz Zakona o sigurnosti u željezničkom prometu.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŽELJEZNICI

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŽELJEZNICI PO HITNOM POSTUPKU

Na temelju članka 161. stavak 1. Poslovnika Hrvatskog sabora («Narodne novine» br. 6/02-pročišćeni tekst 41/02, 91/03 i 58/04) po hitnom postupku donose se zakoni koji se usklađuju s propisima Europske unije, ako to zatraži predlagatelj.

Kako bi se osigurao ubrzani nastavak procesa usklađivanja željezničkog sustava s propisima Europske unije, sukladno rokovima predviđenim Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2009 godina, te s obzirom na prirodu i gospodarsko značenje željeznice i potrebu osiguranja uvjeta domaćem željezničkom sustavu za ravnopravno i konkurentno sudjelovanje na tržištu željezničkih usluga u Europskoj uniji, predlaže se donošenje ovog Zakona po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

V. TEKST NACRTA KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŽELJEZNICI

Članak 1.

U Zakonu o željeznici (»Narodne novine«, br. 123/03., 30/04. i 79/07) u članku 2. stavak (1) podstavak 12. i 13. mijenjaju se i glase:

» - Rješenje o sigurnosti je upravni akt izdan od nadležnoga tijela kojim željeznički prijevoznik, pravna osoba koja obavlja prijevoz za vlastite potrebe i/ili željeznički promet za potrebe gradnje, rekonstrukcije i održavanja na željezničkim prugama, dokazuju da ispunjavaju sve propisane uvjete za sigurno obavljanje prijevoza na pojedinoj željezničkoj pruzi ili željezničkoj mreži.

- Rješenje o sigurnosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom je upravni akt izdan od nadležnoga tijela kojim upravitelj infrastrukture dokazuje da ispunjava uvjete za sigurno upravljanje prometom i održavanje željezničke infrastrukture, u skladu s ovim Zakonom i ostalim propisima o sigurnosti u željezničkom prometu."

Podstavak 16. stavka (1) se briše, a dosadašnji podstavci 17. do 20. postaju podstavci 16. do 19.

Članak 2.

U članku 12. iza stavka (1) dodaje se stavak (2) koji glasi:

„(2) Ulaskom Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije priznati će se dozvole izdane željezničkim prijevoznicima od mjerodavnih tijela drugih država članica Europske unije."

Dosadašnji stavak (2) postaje stavak (3).

Članak 3.

U članku 16. stavak (1) mijenja se i glasi:

„(1) Upravljanje željezničkom infrastrukturom djelatnost je od javnog interesa. Osnovne funkcije upravitelja infrastrukture su: izgradnja željezničke infrastrukture i investiranje u željezničku infrastrukturu, održavanje i osuvremenjivanje željezničke infrastrukture, upravljanje sustavom sigurnosti željezničke infrastrukture, osiguravanje pristupa i dodjela infrastrukturnih kapaciteta svim željezničkim prijevoznicima koji ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom, određivanje pristojbi za korištenje infrastrukturnih kapaciteta, izrada i objavljivanje voznog reda te organiziranje i

reguliranje željezničkog prijevoza."

Članak 4.

U članku 18. u stavku (1) dodaje se nova rečenica koja glasi:

„ Rok na koji se sklapa ugovor između upravitelja infrastrukture i vlasnika željezničke infrastrukture ne može biti kraći od tri godine."

Stavak (2) mijenja se i glasi:

„(2) Pored osnovnih funkcija u obavljanju djelatnosti upravljanja željezničkom infrastrukturom, iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona, Upravitelj infrastrukture obavezan je voditi brigu o zaštiti željezničke infrastrukture, voditi propisane evidencije, podatke i dokumente važne za sigurnost željezničkog prometa, izvještavati i dostavljati relevantne statističke podatke o poslovanju državnom tijelu mjerodavnom za obavljanje statističkih istraživanja i vođenje statističkih evidencija."

Iza stavka (3) dodaju se stavci (4), (5), (6), (7), (8) i (9) koji glase:

„(4) Upravitelj infrastrukture svojom upravljačkom i kadrovskom strukturom, svojim ustrojstvom i informacijskim sustavom mora biti neovisan od svih ostalih subjekata na tržištu željezničkih usluga uključujući i druga trgovačka društva koja s upraviteljem infrastrukture čine povezana društva u smislu odredbi Zakona o trgovačkim društvima."

„(5) Član upravljačkog tijela subjekta na tržištu željezničkih usluga odnosno član upravljačkog tijela njihovog vladajućeg društva, ako se radi o povezanim društvima u smislu odredbi Zakona o trgovačkim društvima, ne može istodobno biti član upravljačkog tijela upravitelja infrastrukture."

„(6) Ukoliko su upravitelj infrastrukture i subjekt na tržištu željezničkih usluga povezana društva, član upravljačkog tijela upravitelja infrastrukture i član upravljačkog tijela subjekta na tržištu željezničkih usluga ne mogu istodobno biti i članovi upravljačkog tijela njihovog vladajućeg trgovačkog društva."

„(7) Na imenovanje i razrješenje članova upravljačkog tijela upravitelja infrastrukture prethodnu suglasnost daje tijelo nadležno za regulaciju tržišta željezničkih usluga."

„(8) Članovi upravljačkog tijela upravitelja infrastrukture kao i zaposlenici najviše razine koji obnašaju upravljačke funkcije na poslovima raspodjele infrastrukturnih kapaciteta, određivanja pristojbi za korištenje infrastrukturnih kapaciteta, izrade i objavljivanja vozničkih redova i izrade Izvješća o mreži, nakon prestanka obnašanja tih poslova a koje su obavljali najmanje dvije godine ne smiju biti zaposleni kao članovi upravljačkih tijela trgovačkih društava koja s upraviteljem infrastrukture čine povezana društva najmanje dvije godine."

„(9) Upravitelj infrastrukture obvezan je donijeti opće akte kojima ograničava pristup informacijama i podacima vezanim za funkcije raspodjele infrastrukturnih kapaciteta, određivanja pristojbi za korištenje infrastrukturnih kapaciteta i izrade i objavljivanja voznih redova.“

Dosadašnji stavak (4) postaje stavak (10).

Članak 5.

U članku 27. stavak (3) riječi „podnositelja žalbe“ zamjenjuju se riječima „podnositelja zahtjeva“.

Članak 6.

U članku 31. stavak (1) točka 2. mijenja se glasi:

„ 2. sredstva državnog proračuna za održavanje, osuvremenjivanje, gradnju željezničke infrastrukture i reguliranje željezničkog prijevoza,“

Iza stavka (2) dodaju se stavci (3) i (4) koji glase:

„(3) Radi održavanja i poboljšanja kvalitete i sigurnosti infrastrukturnih usluga Upravitelju infrastrukture će se osigurati financijski poticaji iz Državnog proračuna kako bi se smanjili troškovi infrastrukture i visina pristupnih pristojbi koja se naplaćuje od željezničkih prijevoznika.“

„(4) Sredstva osigurana u Državnom proračunu, proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostalih izvora, a koja su namijenjena financiranju željezničke infrastrukture, ne mogu se koristiti za potrebe financiranja željezničkog prijevoza.“

Članak 7.

Članak 33. mijenja se i glasi:

(1) Koncesija se može dati za:

1. gradnju nove željezničke infrastrukture (u daljnjem tekstu: koncesija za gradnju),
2. upravljanje na dijelu postojeće željezničke infrastrukture (u daljnjem tekstu: koncesija za upravljanje).

(2) Koncesija za gradnju je koncesija za javne radove u smislu zakona kojim se uređuju koncesije.

(3) Koncesija za upravljanje je koncesija za javne usluge u smislu zakona kojim se uređuju koncesije.

(4) Koncesije iz stavka 1. ovog članka daje Vlada Republike Hrvatske.

(5) Koncesije iz stavka 1. ovog članka mogu se dati na rok od najviše 30 godina.

Članak 8.

Iza članka 33. dodaju se članci 33.a, 33.b, 33.c, 33 d i 33 e. koji glase:

„Članak 33. a

„(1) Koncesija za gradnju daje se u postupku kako je to uređeno zakonom kojim se uređuju koncesije.

(2) Koncesija za upravljanje daje se na temelju javnog natječaja, uz poštivanje načela postupka davanja koncesije određena zakonom kojim se uređuju koncesije.

(3) Postupak davanja koncesije počinje danom objave obavijesti o namjeri davanja koncesije u „Narodnim novinama“.

(4) Obavijest o namjeri davanja koncesije osim podataka iz zakona kojim se uređuju koncesije, sadrži i obvezu dostave „dozvole za upravljanje željezničkom infrastrukturom“ i „rješenje o sigurnosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom“

Članak 33. b

„(1) Prije postupka davanja koncesije, davatelj koncesije provodi pripremne radnje u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije.

(2) Davatelj koncesije izrađuje dokumentaciju za nadmetanje, u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije.

(3) U dokumentaciji za nadmetanje iz stavka 2. ovog članka, te u obavijesti o namjeri davanja koncesije iz članka 33. a ovog Zakona, davatelj koncesije navodi jamstvo za ozbiljnost ponude koje ponuditelj mora dostaviti.

(4) Jamstvo za ozbiljnost ponude mora biti u obliku bankarskog jamstva, a iznos jamstva određuje davatelj koncesije u dokumentaciji za nadmetanje i obavijesti o namjeri davanja koncesije.“

Članak 33. c

„(1) Koncesije iz stavka 1. članka 33 ovog Zakona mogu se dati svakoj domaćoj i stranoj pravnoj osobi koja zadovoljava kriterije za odabir najpovoljnije ponude.

(2) Kriteriji na kojima davatelj koncesija temelji odabir najpovoljnije ponude jesu:

- kvaliteta, visina naknade, cijena, tehničko dostignuće, estetske, funkcionalne i ekološke osobine, operativni troškovi, ekonomičnost, servisiranje nakon predaje i tehnička pomoć, datum isporuke i rokovi isporuke ili rokovi završetka radova , poslovni ugled koncesionara, sposobnost za ostvarivanje koncesije, utjecaj na očuvanje i zaštitu okoliš, te povoljnost ponude u odnosu na tehničke i financijske uvjete.“

Članak 33. d

(1) Postupak davanja koncesije završava konačnošću Odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja ili konačnošću Odluke o poništenju postupka davanja koncesije.

(2) Davatelj koncesije donosi Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja kojem će ponuditi potpisivanje ugovora o koncesiji.

(3) Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja sadrži:

- popis građevina i objekata željezničke infrastrukture za čiju se gradnju daje koncesija, odnosno podaci o željezničkoj infrastrukturi koja se daje na upravljanje, naknadu koja se plaća za koncesiju, uvjete i vrijeme trajanja koncesije, te sva prava i obaveze davatelja koncesije i koncesionara,

- ostale podatke u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije

(4) Davatelj koncesije donosi Odluku o poništenju postupka davanja koncesije u slučajevima propisanim zakonom kojim se uređuju koncesije.

Članak 33. e

(1) Davatelj koncesije potpisuje ugovor o koncesiji s odabranim najpovoljnijim ponuditeljem.

(2) Ugovorom o koncesiji uređuje se bliža namjena za koju se daje koncesija, uvjeti kojima za vrijeme trajanja koncesije mora udovoljavati koncesionar, visina i način plaćanja naknade za koncesiju, jamstvo koncesionara, druga prava i obaveze davatelja koncesije i koncesionara. Prava i obaveze iz koncesije nastaju sklapanjem ugovora o koncesiji.

(3) Naknada za koncesiju sastoji se od stalnog i promjenjivog dijela. Naknada za koncesiju je prihod Državnog proračuna Republike Hrvatske“.

Članak 9.

Članak 34, 35 i 36. briše se.

Članak 10.

Članak 37. mijenja se i glasi:

„Na sva druga pitanja u vezi s koncesijama koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju koncesije“.

Članak 11.

Podnaslov iznad članka 39. mijenja se i glasi: "Usluge od općeg gospodarskog interesa"

U članku 39. stavku (1) podstavak 2. se briše.

Iza stavka (5) dodaje se stavak (6) koji glasi:

„ (6) Ugovor iz stavka 5. ovog članka, mora sadržavati prirodu usluge koja će se pružati, osobito norme kontinuiteta, redovitosti, kapaciteta i kakvoće, cijenu usluga obuhvaćenih ugovorom, koje se ili dodaju na prihod od pristojbi ili uključuju prihod, te podatke o financijskim odnosima između dvije ugovorne strane, pravila o izmjenama i dopunama ugovora, posebno o onima s ciljem uzimanja u obzir nepredvidivih promjena, razdoblje valjanosti ugovora , te kazne u slučaju nepridržavanja ugovora.

Dosadašnji stavci (6) i (7) postaju stavci (7) i (8).

U cijelom tekstu članka 39. riječi „posebnog državnog interesa“ zamjenjuju se riječima „općeg gospodarskog interesa“ u odgovarajućem padežu.

Članak 12.

U članku 42. stavak (7), se briše.

Članak 13.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa;

Urbroj;

PREDSJEDNIK

Hrvatskog sabora

Luka Bebić, v.r.

OBRAZLOŽENJE:

Uz članak 1.

Odredbom ovog članka usklađuju se definicije pojmova Zakona o željeznici s pojmovima istog značenja u Zakonu o sigurnosti u željezničkom prometu .

Uz članak 2.

Odredbom ovog članka propisuje se priznavanje stranih dozvola izdanih željezničkim prijevoznicima domaćem teritoriju ulaskom Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

Uz članak 3.

Člankom 3. definiraju se osnovne funkcije upravitelja infrastrukture u obavljanju djelatnosti upravljanja željezničkom infrastrukturom čime se preciznije i cjelovitije implementiraju odredbe Direktive 14.

Uz članak 4.

Odredbama ovog članka definiraju se, pored osnovnih funkcije upravitelja infrastrukture i druge funkcije koje obavlja, te propisuje način i modalitet uspostave neovisnosti upravitelja infrastrukture u smislu njegove upravljačke i kadrovske strukture, ustrojstva , informacijskog sustava od svih drugih subjekata na tržištu željezničkih usluga, kao i drugih trgovačkih društava koja s njim čine povezana društva. Istim odredbama propisuje se zabrana sudjelovanja članova upravljačkog tijela upravitelja infrastrukture u upravljačkim tijelima drugih prijevoznčkih subjekata odnosno povezanih društava.

Ovom odredbom, nadalje, propisana je obveza davanja suglasnosti regulatornog tijela na imenovanje i razrješenje članova upravljačkog tijela upravitelja infrastrukture, zabrana obnašanja funkcije u upravljačkim tijelima povezanih društava nakon prestanka rada u upravljačkom tijelu upravitelja infrastrukture, te obveza donošenja općih akata kojima se propisuje zabrana pristupa informacijama vezano za raspodjelu infrastrukturnih kapaciteta, određivanje pristojbi, izradu voznih redova, kao i rok sklapanja ugovora između vlasnika i upravitelja željezničke infrastrukture.

Uz članak 5.

Ovim člankom se obavlja ispravak i usklađenje upotrijebljenih pojmova.

Uz članak 6.

Člankom 6. nadopunjuje se članak 31. Zakona vezano uz izvore financiranja željezničke infrastrukture, te određuje zabrana prenamjene financijskih sredstava osiguranih u

Državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostalih izvora , te poticaji Upravitelju infrastrukture iz Državnog proračuna. U stavku 1 točka 2 dodana je šira definicija u odnosu na izvorni tekst uz maksimalno uvažavanje rješenja propisanih EU Direktivama i na inzistiranje predstavnika Europske komisije. Predložene izmjene ne zahtijevaju osiguravanje dodatnih sredstava u Državnom proračunu, budući da su sredstva za namjene predviđene člankom 31 već osigurana u Državnom proračunu.

Uz članke 7.8, 9 i 10.

Ovim se člancima uređuje pitanje davanja koncesija i vrši usklađivanje s Zakonom o koncesijama.

Uz članak 11.

Odredbama ovog članka uređuje se pitanje usluga od općeg gospodarskog interesa , te se vrši pojmovno i sadržajno usklađivanje s Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja i propisima EU kojima se regulira navedena materija.

Uz članak 12.

Ovom odredbom briše se odredba članka 42. stavka 7. čime se daje mogućnost otvaranja tržišta željezničkih usluga na jednak način svim subjektima na tom tržištu .

Uz članak 13.

Ovom se odredbom propisuje stupanje na snagu Zakona.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA O ŽELJEZNICI KOJI SE MIJENJA ILI DOPUNJUJE

Pojmovi

Članak 2.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

- Dozvola za obavljanje usluga u željezničkom prijevozu je upravni akt kojim se željezničkom prijevozniku priznaje sposobnost obavljanja svih ili pojedinih vrsta usluga javnog prijevoza u željezničkom prijevozu,
- Dozvola za upravljanje željezničkom infrastrukturom je upravni akt kojim upravitelj infrastrukture stječe pravo upravljanja željezničkom infrastrukturom,
- Izvješće o mreži je detaljan prikaz raspoložive željezničke infrastrukture namijenjen željezničkim prijevoznicima, koji sadrži opća pravila, rokove, postupke i kriterije u vezi određivanja pristojbi i kriterije za raspodjelu kapaciteta, te druge informacije o uvjetima za pristup infrastrukturi,
- Infrastrukturni kapacitet je ukupan broj trasa vlakova, koji omogućuje željeznička infrastruktura a koristi se temeljem voznog reda,
- Infrastrukturni pojas je područje unutar granica zemljišta koje funkcionalno služi za uporabu, održavanje, te tehnološka unaprjeđenja i razvoj infrastrukturnih kapaciteta,
- Javni prijevoz je prijevoz putnika i/ili stvari dostupan svakom pod jednakim uvjetima, a kojeg željeznički prijevoznik obavlja na temelju sklopljenog ugovora o prijevozu,
- Kombinirani prijevoz je prijevoz stvari tijekom kojeg teretno vozilo, teretno vozilo s prikolicom, tegljač s poluprikolicom sa ili bez vučnog vozila, izmjenjiva platforma ili kontejner od 20 stopa ili više, koristi cestu za početnu ili završnu dionicu puta, a na drugim dionicama koristi željeznicu ili unutarnji plovni put ili morski prijevoz,
- Mreža je cjelokupna željeznička infrastruktura koju posjeduje i/ili kojom upravlja upravitelj infrastrukture,
- Međunarodna grupacija je svaka udruga koju čine najmanje dva željeznička prijevoznika osnovana u različitim državama radi pružanja usluga u međunarodnom željezničkom prijevozu,
- Međunarodni prijevoz tereta je prijevoz tereta kod kojih teret prelazi najmanje jednu državnu granicu. Vlak s međunarodnim teretom se može dopunjavati i/ili dijeliti pri čemu

pojedini dijelovi vlaka mogu imati različita polazišta ili odredišta, pod uvjetom da svi vagoni prelaze najmanje jednu državnu granicu,

- Prijevoz za vlastite potrebe je prijevoz osoba i/ili stvari u željezničkom prijevozu, koji se obavlja za potrebe upravitelja infrastrukture ili potrebe željezničkog prijevoznika,
- Rješenje o sigurnosti je upravni akt kojim željeznički prijevoznik dokazuje da ispunjava sve propisane uvjete za sigurno obavljanje prijevoza na pojedinoj pruzi ili željezničkoj mreži,
- Rješenje o sigurnosti upravitelja željezničke infrastrukture je upravni akt o ispunjavanju uvjeta o sigurnosti upravljanja prometom i održavanja željezničke infrastrukture, u skladu s propisima o sigurnosti u željezničkom prometu,
- Upravitelj infrastrukture je pravna osoba ovlaštena za gospodarenje i upravljanje željezničkom infrastrukturom,
- Vozni red je akt upravitelja infrastrukture koji određuje sva planirana kretanja vlakova i željezničkih vozila na određenoj infrastrukturi tijekom razdoblja za koji isti vrijedi,
- Željeznička infrastruktura je javno dobro u općoj uporabi kojeg mogu koristiti svi zainteresirani željeznički prijevoznici pod jednakim uvjetima,
- Željeznički prijevoz je djelatnost koja obuhvaća prijevoz putnika i robe i/ili vuču vlakova,
- Željeznički prijevoznik je svaka domaća i inozemna pravna osoba koja ima dozvolu za obavljanje usluga javnog prijevoza u željezničkom prijevozu i rješenje o sigurnosti izdane od mjerodavnog tijela,
- Željeznički sustav obuhvaća željeznički prijevoz i željezničku infrastrukturu.

Članak 12.

(1) Na teritoriju Republike Hrvatske priznaju se dozvole izdane željezničkim prijevoznicima od mjerodavnih tijela drugih država u skladu s međunarodnim ugovorom o međusobnom priznavanju dozvola.

(2) U slučaju sumnje da željeznički prijevoznik koji ima dozvolu mjerodavnog tijela druge države, ne ispunjava uvjete za obavljanje djelatnosti za koju je dobio dozvolu, Ministarstvo je dužno o tome bez odgađanja izvijestiti mjerodavno tijelo druge države koje je izdalo dozvolu.

Članak 16.

(1) Upravljanje željezničkom infrastrukturom djelatnost je od javnog interesa, a obuhvaća: organiziranje i reguliranje željezničkog prijevoza, osiguravanje pristupa i korištenja željezničke infrastrukture svim željezničkim prijevoznicima koji ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom, organiziranje javnog prijevoza i prijevoza za vlastite potrebe, održavanje i osuvremenjivanje željezničke infrastrukture, njenu zaštitu, te poslove investiranja na gradnji željezničke infrastrukture.

(2) Djelatnost, iz stavka 1. ovoga članka, obavlja Upravitelj infrastrukture, pravna osoba koju odredi vlasnik željezničke infrastrukture, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Članak 18.

(1) Prava i obveze između Upravitelja infrastrukture i vlasnika željezničke infrastrukture uređuju se ugovorom o međusobnim pravima i obvezama kojim se reguliraju tehnički i drugi uvjeti za sigurno odvijanje, organiziranje i reguliranje željezničkog prijevoza, iznos sredstava za održavanje, osuvremenjivanje i izgradnju željezničke infrastrukture, te naknade za korištenje željezničke infrastrukture.

(2) Pored poslova u obavljanju djelatnosti upravljanja željezničkom infrastrukturom, iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona, Upravitelj infrastrukture obavezan je obavljati i poslove raspodjele infrastrukturnih kapaciteta, određivanja pristojbi za korištenje infrastrukturnih kapaciteta, izrade i objavljivanja voznih redova, izrade Izvješća o mreži, vođenja propisanih evidencija, podataka i dokumentacije važne za sigurnost željezničkog prometa, te održavanje i korištenje željezničke infrastrukture, kao i izvješćivanje i dostavljanje relevantnih statističkih podataka o poslovanju državnom tijelu mjerodavnom za obavljanje statističkih istraživanja i vođenje statističkih evidencija.

(3) Upravitelj infrastrukture za područje infrastrukture kojom upravlja, obavezan je voditi odvojeno računovodstvo koje omogućava zaseban obračun svih troškova infrastrukture, obračun prihoda od njenog korištenja i gospodarenja, te izvora za njezino financiranje.

(4) U pogledu dozvole za upravljanje željezničkom infrastrukturom, te izdavanje rješenja o sigurnosti, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona kojima se uređuju dozvole za obavljanje usluga u javnom prijevozu i odredbe o rješenju o sigurnosti koje se izdaje željezničkom prijevozniku.

Članak 27.

1) Radi osiguranja preglednog i nepristranog obavljanja djelatnosti željezničkog prijevoza, koje se obavljaju kao usluge javnog prijevoza, posebnim zakonom osnovat će se regulatorno tijelo u skladu s načelima određenim ovim Zakonom i zakonom o njegovom osnivanju.

(2) Regulatorno tijelo treba osigurati otvoreno i nediskriminirajuće ponašanje između Upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika, a po svom ustrojstvu, financiranju, te donošenju odluka mora biti neovisan od bilo kojeg upravitelja infrastrukture i željezničkog prijevoznika.

(3) Željeznički prijevoznik može izjaviti žalbu regulatornom tijelu, kada smatra da se prema njemu u odnosu na druge podnositelje zahtjeva za raspodjelu infrastrukturnog kapaciteta nejednako postupa ili na bilo koji drugi način trpi štetu u svezi:

- izvješća o mreži,
- postupaka raspodjele infrastrukture i rezultata tih postupaka,
- kriterija nametanja pristojbi za korištenje infrastrukture,
- visine i strukture pristojbi za korištenje infrastrukture,
- ostalim slučajevima u svezi osiguravanja pristupa i korištenja željezničke infrastrukture.

Regulatorno tijelo dužno je voditi brigu da pristojbe, koje odredi Upravitelj infrastrukture, budu međusobno usklađene i nediskriminirajuće. Pregovori o visini pristojbe između podnositelja žalbe i Upravitelja infrastrukture dopušteni su jedino pod nadzorom regulatornog tijela.

Članak 31.

(1) Izvori sredstava za financiranje željezničke infrastrukture jesu:

1. sredstva ostvarena naplatom pristojbi za korištenje infrastrukture,
2. sredstva iz prodaje cijene naftnih derivata u visini od 0,60 kuna po litri za održavanje željezničke infrastrukture,
3. sredstva državnog proračuna za osuvremenjivanje i gradnju željezničke infrastrukture,
4. sredstva državnog proračuna, proračunskih sredstava lokalne i područne

(regionalne) samouprave za financiranje usluga od posebnog državnog interesa u javnom željezničkom prijevozu,

5. sredstva od ulaganja domaćih i stranih pravnih osoba,

6. sredstva iz dijela naknade iz koncesija,

7. sredstva iz drugih izvora.

(2) Namjena sredstava i način njihova korištenja uređuje se ugovorom iz članka 18. stavak 1. ovoga Zakona.

Članak 33.

1) Koncesijom se stječe pravo na:

1. gradnju nove željezničke infrastrukture,

2. upravljanje na dijelu postojeće željezničke infrastrukture, u smislu članka 16. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Koncesija za upravljanje na dijelu postojeće željezničke infrastrukture daje se na prijedlog Ministarstva, kada je ova koncesija gospodarski opravdana.

(3) Pravo na dodjelu koncesije iz stavka 1. ovoga članka, ima svaka domaća i inozemna pravna osoba pod uvjetom da ispunjava uvjete za dodjelu koncesije, u pogledu poslovnog ugleda, sposobnosti za ostvarivanje koncesije, utjecaja na očuvanje i zaštitu okoliša, te povoljnost ponude u odnosu na tehničke i financijske uvjete.

(4) Za dodjelu koncesije iz stavka 1. točke 2. ovoga članka podnositelj ponude mora imati dozvolu za upravljanje željezničkom infrastrukturom i rješenje o sigurnosti.

(5) Odluku o davanju koncesije iz stavka 1. ovoga članka (u daljnjem tekstu: koncesija) donosi Vlada Republike Hrvatske.

(6) Koncesija se daje na temelju provedenog javnog prikupljanja ponuda. Odluku o javnom prikupljanju ponuda donosi davatelj koncesije.

Članak 34.

(1) Koncesija za izgradnju nove željezničke infrastrukture daje se na rok do 50 godina, a za upravljanje na dijelu postojeće željezničke infrastrukture na rok do 20 godina.

(2) Kod određivanja roka na koji se daje koncesija uzima se u obzir opseg i visina ulaganja, tako da se gospodarski učinci koncesije mogu ostvariti u roku trajanja koncesije.

(3) Odluka o koncesiji sadrži osobito: popis građevina i objekata željezničke infrastrukture za čiju se gradnju daje koncesija odnosno podaci o željezničkoj infrastrukturi koja se daje na upravljanje, naknadu koja se plaća za koncesiju, uvjete i vrijeme trajanja koncesije, te sva prava i obveze davatelja i ovlaštenika koncesije.

(4) Na temelju odluke o davanju koncesije ministar i ovlaštenik koncesije sklapaju ugovor o koncesiji. Ugovorom o koncesiji u skladu s odlukom o koncesiji uređuje se bliža namjena za koju se daje koncesija, uvjeti koje u toku trajanja koncesije mora udovoljavati ovlaštenik koncesije, visina i način plaćanja naknade za koncesiju, jamstva ovlaštenika koncesije, druga prava i obveze davatelja i ovlaštenika koncesije. Prava i obveze iz koncesije nastaju sklapanjem ugovora o koncesiji.

(5) Za koncesiju plaća se naknada koja se sastoji od stalnog i promjenjivog dijela. Naknada za koncesiju je prihod državnog proračuna.

Članak 35.

(1) Koncesija se može oduzeti:

1. ako ovlaštenik koncesije ne izgradi u određenom roku građevine ili druge objekte za koje mu je dana koncesija,
2. ako se ovlaštenik koncesije ne pridržava odredaba ovoga Zakona i propisa za njegovo provođenje ili ne provodi uvjete koncesije,
3. ako ovlaštenik koncesije ne iskorištava koncesiju ili je iskorištava za svrhe za koje mu nije dana ili preko mjere određene u koncesiji,
4. ako ovlaštenik koncesije bez odobrenja izvrši radnje koje nisu predviđene u koncesiji ili su u suprotnosti sa odobrenim projektom,
5. ako ovlaštenik koncesije neuredno plaća naknadu za koncesiju.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka pozvat će se ovlaštenik koncesije da se u određenom roku izjasni o razlozima zbog kojih mu se namjerava oduzeti koncesija.

(3) Ako se u slučaju oduzimanja koncesije iz razloga utvrđenih u stavku 1. ovoga članka raskida ugovor o koncesiji, ovlaštenik koncesije nema pravo na naknadu zbog raskida ugovora.

(4) Odluku o oduzimanju koncesije donosi davatelj koncesije.

Članak 36.

(1) Koncesija prestaje:

1. istekom vremena za koje je dana,
2. odreknućem ovlaštenika koncesije prije isteka vremena određenog u odluci o koncesiji,
3. smrću ovlaštenika koncesije odnosno prestankom pravne osobe, ako nasljednici odnosno pravni slijednici ne zatraže pravodobno potvrdu koncesije,
4. oduzimanjem koncesije od strane davatelja,
5. sporazumnim raskidom ugovora o koncesiji.

(2) Odluku o prestanku koncesije donosi davatelj koncesije.

Članak 37.

Podrobnije uvjete za davanje koncesije, postupak davanja koncesije, te kriterije za određivanje naknade za koncesiju popisuje Vlada Republike Hrvatske.

Članak 39.

Usluge od posebnog državnog interesa

(1) Uslugama od posebnog državnog interesa u javnom željezničkom prijevozu smatraju se:

- usluge željezničkog prijevoza putnika u domaćem prometu (regionalni, lokalni, prigradski i gradski),
- usluge željezničkog prijevoza putnika u međunarodnom prometu,
- usluge kombiniranog prijevoza,

(2) U cilju ostvarivanja posebnih državnih interesa, obavljanja prometa na prugama gdje prihodi ostvareni od prijevoza ne mogu pokriti troškove, te osiguravanja ravnopravnog položaja željezničkih prijevoznika s prijevoznicima u drugim vrstama prometa, Vlada Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, mogu pojedinim željezničkim prijevoznicima koji obavljaju usluge željezničkog prijevoza od posebnog državnog interesa, na njihov zahtjev, nadoknaditi dio sredstava namijenjenih za razvoj i dio troškova prijevoza.

(3) Pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu dijela sredstava, imaju željeznički prijevoznici koji obavljaju usluge iz stavka 1. ovoga članka, pod uvjetom da su za obavljanje djelatnosti registrirani u Republici Hrvatskoj, te da mogu obrazloženo dokazati da ispunjavaju uvjete za nadoknadu troškova.

(4) O opravdanosti zahtjeva za naknadu troškova željezničkim prijevoznicima, a koji se podmiruju iz državnog proračuna, odlučuje Ministarstvo, uvažavajući sljedeće kriterije:

- postojanje posebnog državnog interesa,
- dostupnost drugih vrsta prometa,
- razliku između prihoda koje željeznički prijevoznik može postići na tržištu i stvarnih troškova prijevoza,
- usmjerenost razvoja prijevoznčkih sredstava na dugoročni plan razvoja željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj s naglaskom na ostvarivanje nacionalnog programa razvoja javne željezničke infrastrukture,
- utjecaj ulaganja na sigurnost željezničkog prometa i kvalitativne i kvantitativne mogućnosti prijevoznika.

(5) Međusobna prava i obveze iz postupka dodjele naknade troškova iz sredstava državnog proračuna uređuju se ugovorom između željezničkih prijevoznika kojima je naknada odobrena i Ministarstva.

(6) Naknada dijela troškova koji se podmiruju iz sredstava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uređuje se ugovorom između prijevoznika i tih jedinica.

(7) Svaki željeznički prijevoznik kojem je, prema odredbama stavka 1. do 6. ovoga članka, odobrena naknada, obvezan je za obavljene usluge od posebnog državnog interesa, a za koje je dobio naknadu, voditi zasebnu računovodstvenu evidenciju.

Članak 42.

1) Do početka primjene ovoga Zakona posebnim zakonom uredit će se razdvajanje društva HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o. na više društava, prema poslovnim područjima, te urediti njihov pravni položaj.

(2) Zakonom iz stavka 1. ovoga članka uredit će se i pitanje financiranja željezničke infrastrukture iz članka 32. ovoga Zakona.

(3) Danom početka primjene ovoga Zakona, Republika Hrvatska preuzet će sve obveze koje su HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o. ugovorile po kreditima do tog roka, s domaćim i stranim kreditorima.

(4) Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u primjerenom roku podnese prijedlog zakona o osnivanju regulatornog tijela kako bi mogao biti donesen do ulaska Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

(5) Do donošenja Zakona, iz stavka 4. ovoga članka, poslove iz djelokruga regulatornog tijela obavljat će Ministarstvo.

(6) Za HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o. koje za vrijeme do početka primjene ovoga Zakona obavljaju prijevozne usluge u željezničkom prometu i poslove upravljanja željezničkom infrastrukturom u Republici Hrvatskoj, smatra se da ispunjavaju uvjete iz članka 5. stavka 1. i članka 17. stavka 1. ovoga Zakona.

(7) Do ulaska Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije, pravne osobe, iz članka 5. ovoga Zakona, imaju pravo osnivati željezničke prijevoznike, ali samo za obavljanje prijevoza na lokalnim prugama.

(8) Svi postojeći ugovori u svezi najma, zakupa ili prodaje pojedinih dijelova javne željezničke infrastrukture, a koje su zaključile HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o. do stupanja na snagu ovoga Zakona, vrijede i nakon njegovog stupanja na snagu, s tim da, neovisno o odredbama postojećih ugovora, mora biti osiguran slobodan pristup na željezničku infrastrukturu, o čemu najmoprimac, zakupoprimac ili kupac ako postoji potreba, s vlasnikom mogu sklopiti posebne dodatke ugovora.

(9) Nekretnine koje čine željezničku infrastrukturu, a koje nisu upisane u zemljišnim knjigama kao javno dobro u općoj uporabi – željeznička infrastruktura, upisat će se kao takvo u zemljišnim knjigama.